

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ РИНОК”
(для бакалаврів)**

МАУП

Київ 2008

Підготовлено викладачем кафедри фінансів та статистики *А. М. Вдовиченко*

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і статистики (протокол № 3 від 07.09.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Вдовиченко А. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансовий ринок” (для бакалаврів). – К.: МАУП, 2008. – 34 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план, зміст матеріалу для самостійного вивчення дисципліни “Фінансовий ринок”, питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди, індивідуальні завдання, зміст семінарських і практичних занять, теми контрольних робіт, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес навчання у вищому закладі освіти передбачає здобуття студентами знань під час аудиторних лекційних і семінарських занять в комплексному поєднанні їх із самостійною та індивідуальною роботою на навчальній базі Академії та поза її межами. Самостійна робота студентів формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентами знань.

Метою вивчення дисципліни “Фінансовий ринок” є формування у студентів теоретичних знань щодо функцій і механізму функціонування фінансової системи країни та її основних складових елементів – фінансових ринків і фінансових інститутів, вивчення фінансових інструментів і їх застосування, а також вміння застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Основні завдання дисципліни “Фінансовий ринок”: визначення поняття фінансової системи країни та її структури; розкриття сутності функціонування (накопичення, кругообігу і перерозподілу) фінансового капіталу; визначення поняття фінансового ринку і його основних функцій; визначення і вивчення основних сегментів фінансового ринку – грошового ринку (ринку банківських кредитів і валютного ринку) і ринку капіталів (фондового ринку), їх взаємозв'язку; визначення основних учасників фінансових ринків і їх функцій; вивчення фінансових інструментів і їх використання; вивчення методів аналізу фінансових ринків і застосування їх результатів; вивчення основних тенденцій світових фінансових ринків і національного фінансового ринку; визначення впливу ефективності функціонування фінансових ринків на розвиток і ефективність національної економіки.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти самостійно аналізувати стан і динаміку розвитку фінансового ринку, а також приймати рішення щодо оптимального використання фінансових інструментів з метою інвестування і фінансування.

Дисципліна “Фінансовий ринок” тісно пов'язана з такими фінансовими дисциплінами, як “Фінанси”, “Гроші та кредит”, “Ринок фінансових послуг”, “Корпоративні фінанси”, “Банківський менеджмент”, “Грошово-кредитні системи зарубіжних країн”, “Центральний банк і кредитні операції”, “Ринок цінних паперів”, “Фондовий ринок”, “Цінні папери”, “Міжнародні фінанси”, “Валютне регулювання”, “Міжнародні розрахунки і валютні операції”, “Страховий менеджмент”, “Фінансовий аналіз” та ін.

Самостійна робота студентів має бути систематичною, послідовною, здійснюватися з використанням методико-технологічних прийомів та принципів, що дасть змогу студенту досконаліше опанувати предмет курсу. Насамперед студент має усвідомити теоретичну та практичну значущість дисципліни; детально ознайомитися із найважливішими розділами курсу; усвідомити, що всі теми курсу взаємопов'язані.

Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Фінансовий ринок” містять тематичний зміст дисципліни з окремим виділенням питань, розгляд яких не передбачено планами лекційних занять; індивідуальні завдання (ключові терміни; запитання і завдання для самостійного повторення студентами матеріалу та самоперевірки знань з дисципліни); теми рефератів; методичні вказівки до виконання контрольної роботи та теми контрольних робіт (для студентів заочної форми навчання); список рекомендованої літератури.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ РИНОК”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	<p>Змістовий модуль I. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансова система країни та її основні складові. Теоретичні основи функціонування фінансової системи</p> <p>1 Предмет і завдання курсу “Фінансовий ринок”</p> <p>2 Фінансова система країни, її основні функції, складові, механізм регулювання</p> <p>3 Фінансові інститути, міжнародні фінансові центри та їх вплив на національну фінансову систему</p> <p>4 Фінансові посередники та їх функції на фінансових ринках</p> <p>5 Фінансові інструменти: види, поняття, класифікація, застосування</p> <p>6 Основи процентних ставок</p>

1	2
7 8 9 10 11 12 13 14	Змістовий модуль II. Фінансові ринки і механізм їх функціонування Фінансові ринки та основні підходи до їх класифікації Кредитний ринок (ринок банківських кредитів) Фондовий ринок: ринки акцій, боргових зобов'язань (облігацій та інших довгострокових зобов'язань) з фіксованим доходом, інших фінансових інструментів і механізм їх функціонування Валютний ринок і механізм його функціонування Світові фінансові ринки Ризики операцій на фінансових ринках і методи їх хеджування. Ринки похідних інструментів (деривативів) Аналіз фінансових ринків: фундаментальний і технічний аналіз Фінансовий ринок України: основні сегменти, характеристики, ефективність, проблеми, перспективи
Разом годин: 108	

**ЗМІСТ МАТЕРІАЛУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ РИНОК”**

Змістовий модуль I. Світове і внутрішнє фінансове середвище, фінансова система країни та її основні складові. Теоретичні основи функціонування фінансової системи

Тема 1. Предмет і завдання курсу “Фінансовий ринок”

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття “Фінансовий ринок”. Об’єкт, предмет, актуальність курсу “Фінансовий ринок”. Міжпредметні зв’язки курсу “Фінансовий ринок”.

Історія виникнення фінансових ринків. Мета утворення та функціонування фінансового ринку. Структуризація фінансового ринку.

Функції фінансового ринку. Інвестиційна, регулююча та стабілізуюча роль фінансового ринку в економіці.

Суб'єкти фінансового ринку, варіанти класифікації. Роль і вплив держави, домогосподарств, суб'єктів господарювання на фінансовий ринок.

Ключові терміни: *фінансовий ринок, комерційні банки, валютні та фондові біржі, сегмент фінансового ринку, домогосподарство, суб'єкт господарювання, фінансовий сектор економіки, учасник фінансового ринку, фінансова послуга, фінансова операція, інфраструктура фінансового ринку.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Економічні передумови виникнення фінансових ринків.
2. Поняття фінансового ринку.
3. Класифікація фінансових ринків.
4. Функції фінансових ринків.
5. Внутрішній і зовнішній фінансовий ринок.
6. Первинний і вторинний ринок: поняття, механізм функціонування.
7. Мета утворення фінансового ринку.
8. Фінансові послуги і фінансові операції.
9. Суб'єкти інфраструктури фінансового ринку.
10. Організовані та неорганізовані фінансові ринки.

Література [1–41]

Тема 2. Фінансова система країни, її основні функції, складові, механізм регулювання

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Сутність фінансової системи. Фінанси та фінансова система: спільне та відмінне. Типи фінансових систем. Елементи фінансової системи. Структура фінансової системи України. Інституційна структура фінансової системи країни.

Державні органи, що представляють фінансовий апарат. Роль наглядових і контролюючих органів у фінансовій системі України.

Функції фінансової системи країни. Місце фінансового ринку у фінансовій системі країни. Вплив фінансового ринку на функціонування фінансової системи країни.

Ключові терміни: *фінансова система, фінанси, фінансовий апарат, фінансове законодавство, фінанси домогосподарств, фінанси підприємств, державні фінанси, організаційна структура фінансової системи, централізація, децентралізація.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Поняття “фінансова система”.
2. Функції фінансової системи.
3. Сфери фінансової системи, що складають її основу.
4. Фінансові інститути, що належать до фінансових посередників.
5. Типи (моделі) фінансової системи країни.
6. Функції фінансової системи країни.
7. Роль і місце фінансового ринку у фінансовій системі країни.

Література [2–4; 6; 14; 18; 20; 23; 39]

Тема 3. Фінансові інститути, міжнародні фінансові центри та їх вплив на національну фінансову систему

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття “фінансовий інститут”. Класифікація фінансових інститутів. Банки і небанківські фінансово-кредитні установи.

Глобальний фінансовий ринок. Регіоналізація глобального фінансового ринку. Найважливіші фінансові центри.

Міжнародні фінансові інститути: МВФ, ЄБРР, СБРР, Міжнародна фінансова корпорація. Роль міжнародних фінансово-кредитних організацій (МФКО) у глобалізації світового господарства. Вплив МФКО на ринкові трансформації на емерджентних ринках.

Ключові терміни: *фінансовий інститут, банк, небанківська фінансово-кредитна установа, фінансовий посередник, фондова біржа, Міжнародний валютний фонд, спеціальні права запозичення, Світовий банк, Міжнародна фінансова корпорація, Європейський банк реконструкції та розвитку.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Принципи класифікації фінансових інститутів.
2. Особливості банківських і небанківських фінансових інститутів.
3. Банки: особливості діяльності, значення для розвитку фінансового ринку України.

4. Сутність глобального фінансового ринку, передумови його формування.
5. Найбільші фінансові центри світу.
6. Конкуренція між глобальними фінансовими центрами: Лондон і Нью-Йорк.
7. Напрями діяльності МФКО в Україні.
8. Сутність та особливості діяльності Міжнародного валютного фонду.
9. Сутність та особливості діяльності Світового банку.
10. Сутність та особливості діяльності Міжнародної фінансової корпорації.
11. Сутність та особливості діяльності Європейського банку реконструкції та розвитку.

Література [17; 18; 23–25; 29; 33; 34; 40; 41]

Тема 4. Фінансові посередники та їх функції на фінансових ринках

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття “фінансовий посередник” та “фінансове посередництво”. Функції фінансових посередників на фінансовому ринку. Пряме, непряме переміщення фінансових активів.

Комерційні банки: види та операції. Спеціалізовані банки: види та особливості діяльності.

Небанківські кредитні інститути: лізингові компанії, каси взаємної допомоги, кредитні спілки, ломбарди, фінансові компанії.

Контрактні фінансові інститути: інвестиційні компанії, інвестиційні фонди, пенсійні фонди, страхові компанії.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної, інформаційно-довідкової літератури та статистичних джерел з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань щодо розвитку фінансового посередництва в Україні; дослідження динаміки розвитку фінансового посередництва та його впливу на важливі показники розвитку економіки країни.

Самостійна робота: підготувати звіт (15–20 с.) на основі опрацьованих матеріалів періодичних видань, довідково-інформаційних

систем і власних емпіричних досліджень за одним із зазначених напрямів:

1. Ефективність трансформації фінансових активів банківської системи в інвестиції в Україні.
2. Динаміка і проблеми розвитку інститутів спільного інвестування в Україні.
3. Динаміка і проблеми розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні
4. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні: нормативні обмеження і можливості зростання.
5. Організовані заощадження населення: динаміка і проблеми розміщення.

Ключові терміни: *фінансовий посередник, універсальний банк, іпотечний банк, спеціалізований банк, інвестиційний банк, клірингові банки, лізингові компанії, каси взаємної допомоги, кредитні спілки, ломбарди, фінансові компанії, інвестиційні компанії, інвестиційні фонди, пенсійні фонди, страхові компанії.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Об'єктивні передумови виникнення фінансового посередництва.
2. Сучасні тенденції розвитку банківської справи.
3. Специфіка, напрями та проблеми розвитку ринку страхових послуг.
4. Специфіка, напрями та проблеми розвитку ринку послуг недержавних пенсійних фондів.
5. Специфіка, напрями та проблеми розвитку інститутів спільного інвестування.
6. Специфіка, напрями та проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ.
7. Особливості діяльності ломбардів.
8. Інвестиційні компанії та інвестиційні фонди: особливості діяльності.
9. Універсальні та спеціалізовані банки.

Література [1–14; 19; 23; 25; 26; 28; 36–41]

Тема 5. Фінансові інструменти: види, поняття, класифікація, застосування

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Фінансові активи. Властивості фінансових активів. Основні поширені фінансові інструменти. Фінансові інструменти грошового ринку та ринку капіталу. Інструменти ринку позичкових капіталів. Інструменти валютного ринку. Інструменти страхового ринку. Інструменти ринку нерухомості. Класифікації фінансових інструментів.

Похідні фінансові інструменти. Форварди. Ф'ючерси. Опціони. Свопи. Ринок деривативів.

Єврооблігації: поняття, використання.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної, інформаційно-довідкової літератури та статистичних джерел з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань щодо функціонування фінансових інструментів на фінансовому ринку України й світу та дослідження динаміки торгівлі фінансовими інструментами.

Самостійна робота: підготувати звіт (15–20 с.) на основі опрацьованих матеріалів періодичних видань, довідково-інформаційних систем та власних емпіричних досліджень за одним із зазначених напрямів:

1. Вибір між акційним та облігаційним фінансуванням (світовий досвід).
2. Вибір між акційним та облігаційним фінансуванням (досвід України).
3. Доступність фінансових інструментів населенню України: проблеми і перспективи.
4. Вибір фінансування дефіциту бюджету через емісію ОВДП та ОЗДП: досвід років незалежності, ризики.
5. Прибутковість фінансових інструментів в Україні (компаративний аналіз).

Ключові терміни: *фінансовий актив, фінансовий інструмент, акція, облігація, емісія, дериватив, вексель, форвард, ф'ючерс, опціон, своп, депозитний сертифікат, інвестиційний сертифікат, варант.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Строковість фінансових інструментів: поняття, класифікація.
  2. Класифікація фінансових інструментів залежно від ризику.
  3. Сутність і види акцій як фінансового інструменту.
  4. Сутність і види облігацій як фінансового інструменту.
  5. Відмінність між грошовим ринком і ринком капіталів.
  6. Особливості державних облігацій як фінансового інструменту.
  7. Поняття “дериватив”.
  8. Відмінності між ф'ючерсами і форвардами.
  9. Види і особливості опціонів.
  10. Поняття ліквідності фінансового інструменту.
- Література [1; 3; 5; 8; 9; 19; 21–23; 26; 27; 30; 36–41]*

Тема 6. Основи процентних ставок

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття процентної ставки. Класифікація процентних ставок. Поняття поточної вартості. Реальні і номінальні процентні ставки. Поняття диверсифікації. Теорія портфеля Марковіца. Ліквідність. Поняття фінансового ризику. Види фінансових ризиків. Системні і несистемні ризики. Ризикова і строкова структура процентних ставок.

Задача 1

Розрахувати номінальну річну відсоткову ставку по інвестиціях та відобразити її структуру, якщо відомо, що обсяг інвестицій дорівнює 1 млн грн, реальна дохідність повинна складати 10 % річних, інфляція на наступний рік прогнозується на рівні 12 %, очікуваний відсоток неповернення – 5 %.

Задача 2

Підприємство має змогу взяти довгостроковий банківський кредит, якщо проста відсоткова ставка по ньому становитиме 15 % річних. У банківській установі запропонували кредит на 5 років під складні 11 %. Необхідно прийняти рішення про доцільність такого кредиту.

Задача 3

У 2008 році планується офіційний рівень інфляції 8 %. Розрахувати номінальну ставку відсотка, що має забезпечити реальну дохідність фінансового активу на рівні 20 %.

Ключові терміни: *процентна ставка, дохід на дисконтній основі, реальна процентна ставка, номінальна процентна ставка, фінансовий ризик, кредитний ризик, процентний ризик, валютний ризик, економічний ризик, операційний ризик, бухгалтерський ризик, ризик країни, ризик ліквідності, теорія портфеля Марковіца, несистематичний ризик, системний ризик, диверсифікація.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Відмінності між номінальними та реальними відсотковими ставками.
2. Відмінності між простими та складними відсотковими ставками.
3. Взаємозв'язок між ризиком та відсотковою ставкою.
4. Роль курсу державних цінних паперів у формуванні ринкових відсоткових ставок.
5. Сутність доходу на дисконтній основі.
6. Основні постулати теорії портфелю Марковіца.
7. Структура відсоткової ставки.
8. Вплив попиту і пропозиції на динаміку ринкових відсоткових ставок.

Література [3; 5; 8; 9; 15; 16; 19; 22; 28; 30; 32; 36–41]

Змістовий модуль II. Фінансові ринки і механізм їх функціонування

Тема 7. Фінансові ринки та основні підходи до їх класифікації

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Характеристика фінансових ринків і їх класифікація. Грошовий ринок: поняття, основні інструменти, механізм функціонування. Ринок капіталів: поняття, основні інструменти, механізм функціонування. Кредитний ринок (ринок банківських кредитів). Валютний ринок. Фондовий ринок. Ринок дорогоцінних металів. Внутрішній і зовнішній фінансові ринки (іноземний ринок). Первинний і вторинний рин-

ки: поняття, основні характеристики і відмінності. Взаємозв'язок між первинним і вторинним ринками. Перший, другий, третій і четвертий ринки. Біржовий і позабіржовий ринки: поняття, основні характеристики і відмінності. Фінансові ринки України: види, класифікація, характеристики, механізм функціонування.

Ключові терміни: *сегмент фінансового ринку, грошовий ринок, ринок капіталів, кредитний ринок, валютний ринок, фондовий ринок, ринок дорогоцінних металів, внутрішній фінансовий ринок, зовнішній фінансовий ринок, первинний фінансовий ринок, вторинний фінансовий ринок, біржовий фінансовий ринок, позабіржовий фінансовий ринок.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Що розуміється під фінансовим ринком?
2. Як і за якими ознаками класифікуються фінансові ринки?
3. Що розуміється під грошовим ринком? У чому відмінність між поняттям “ринок грошей” і “грошовий ринок”?
4. Що розуміється під ринком капіталів? У чому відмінність і взаємозв'язок між грошовим ринком і ринком капіталів?
5. Які основні фінансові інструменти грошового ринку?
6. Які основні фінансові інструменти ринку капіталів?
7. Що розуміється під внутрішнім, зовнішнім і міжнародним фінансовими ринками?
8. Що розуміється під первинним і вторинним ринками? Який взаємозв'язок між цими ринками?
9. Що розуміється під біржовим і позабіржовим ринками? Які відмінності і загальні характеристики цих ринків?
10. Що таке валютний ринок? Які функції він виконує? Які основні інструменти цього ринку?
13. Що розуміється під фондовим ринком? Які функції він виконує? Які основні інструменти цього ринку?
14. Що розуміється під кредитним ринком? Які функції він виконує? Які основні інструменти цього ринку?
15. Який взаємозв'язок між валютним, фондовим і кредитним ринками?

Література [1–15; 17–19; 21–28; 35–41]

Тема 8. Кредитний ринок (ринок банківських кредитів)

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Розвиток світової банківської справи. Формування сучасної банківської системи України. Банківський кредит. Принципи банківського кредитування. Економічні передумови виникнення кредитування. Функції банків. Форми банківського кредиту. Види банківського кредиту. Забезпечення кредиту.

Кредитна політика банку. Управління кредитним портфелем. Управління процедурою кредитування.

Державне регулювання ринку банківського кредитування. Поняття та призначення центрального банку країни. Основні функції центрального банку на грошово-кредитному ринку. Основні економічні засоби і методи грошово-кредитної політики, яку розробляє і реалізовує центральний банк.

Задача 1

Вексель подано в банк для обліку за 50 днів до строку його погашення, сума векселя становить 50 тис. грн. Визначити суму, сплачену пред'явнику векселя, та суму доходу банку, якщо для розрахунку суми обліку векселя буде використано просту ставку відсотка, що дорівнює 25 %, або облікову ставку, що дорівнює 18 %.

Задача 2

Депозитний сертифікат за номіналом 200 тис. грн, ціна якого визначається з використанням облікової ставки, було куплено за півроку до його погашення і продано через 3 місяці. Значення ринкових облікових ставок у момент купівлі та продажу становили відповідно 25 та 30 %. Визначити дохід від операції купівлі-продажу та її дохідність у вигляді ефективної ставки відсотка.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної, інформаційно-довідкової літератури та статистичних джерел з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань щодо функціонування ринку банківських послуг на фінансовому ринку України й світу та дослідження динаміки банківського кредитування.

Самостійна робота: підготувати звіт (15–20 с.) на основі опрацьованих матеріалів періодичних видань, довідково-інформаційних

систем та власних емпіричних досліджень за одним із зазначених напрямів.

1. Споживче кредитування в Україні: динаміка і макроекономічні ризики.
2. Розвиток іпотечного кредитування в Україні і його вплив на ринок нерухомості.
3. Світовий ринок іпотечного кредитування: механізми і вигоди.
4. Структура кредитного портфеля українських банків: недоліки, перспективи покращення.
5. Ефективність грошово-кредитної політики НБУ.

Ключові терміни: *банківський кредит, принципи кредитування, центральний банк, банківський кредит, комерційний кредит, лізинговий кредит, іпотечний кредит, бланковий кредит, консорціумний кредит, факторинг, форфейтинг, споживчий кредит, застава, гарантія.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Поняття банківського кредиту.
2. Види та форми забезпечення кредитів.
3. Сутність облікової ставки центрального банку.
4. Принципи кредитування.
5. Функції та інструменти впливу на грошово-кредитний ринок центрального банку країни.
6. Класифікація банківських кредитів.
7. Управління процедурою кредитування.
8. Поняття колекторських послуг або колекторських відділів в банках.
9. Іпотечне кредитування в Україні.
10. Споживче кредитування в Україні.

Література [1–3; 6; 8; 9; 20; 23; 25; 28; 31; 35; 36; 40]

Тема 9. Фондовий ринок: ринки акцій, боргових зобов'язань (облігацій та інших довгострокових зобов'язань) з фіксованим доходом, інших фінансових інструментів і механізм їх функціонування

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Функції ринку акцій. Класифікація акцій. Емісія акцій. Утворення курсу акцій. Переважне право купівлі акцій. Особливості фінансування через емісію акцій.

Основні характеристики облігацій. Класифікація облігацій. Облігації з нульовим купоном. Муніципальні цінні папери. Оцінка облігацій. Іпотечні цінні папери.

Регулювання ринку цінних паперів в Україні. Емітенти цінних паперів в Україні.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: вирішення практичних завдань відповідно до теми.

Мета завдання: набуття студентами практичних навичок щодо оцінки цінних паперів.

Самостійна робота:

Задача 1

Облігація з фіксованим купоном 15 %, що сплачується раз на рік, має термін обігу 5 років та номінальну вартість 1000 грн. Оцінити ринкову вартість облігації, якщо дохідність подібних облігацій, що перебувають в обігу в цей момент на ринку, становить 11 %.

Задача 2

Останнього разу компанія виплатила дивіденди у розмірі 7 грн на акцію. Компанія сподівається, що її дивіденди будуть зростати на 15 % грн щорічно. Визначити ціну акції, якщо середня дохідність на фондовому ринку становить 20 %.

Задача 3

Підприємство, емітувавши облігації з нульовим купоном на суму 20 тис. грн, через 3 роки погасило їх за курсом 130 % від номіналу, виплативши при цьому суму у 50 тис. грн. Обчислити номінальну та реальну ставку дохідності облігацій.

Задача 4

Підприємству необхідно залучити фінансові ресурси у сумі 100 тис. грн. Прийняте рішення про емісію облігацій з нульовим купоном, строк обігу – 5 років, курс погашення – 110 % номіналу, оціночна дохідність облігацій встановлена на рівні 15 % річних. Обчислити номінал облігацій, суму що отримують кредитори, та дисконт.

Ключові терміни: *акція, облігація, ажю, дизажію, лістинг, фондова біржа, дивіденди, дивідендна політика, емітент, маса дивіденду, приховані дивіденди, резерв дивідендів, курс акцій, привілейовані акції,*

котирування, дисконт, єврооблігації, купон, брокер, дилер, кліринг, депозитарій, реєстратор.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Поняття фондової біржі.
2. Класифікація акцій.
3. Особливості облігацій з нульовим купоном.
4. Привілейовані облігації та їх види.
5. Фактори, що впливають на курс цінних паперів.
6. Роль та призначення державних цінних паперів.
7. Переваги акціонерної форми господарювання.
8. Поняття дивідендної політики підприємства.
9. Види корпоративних облігацій.
10. Фінансові послуги на ринку цінних паперів.

Література [3–5; 8; 9; 19; 21; 22; 26; 36–41]

Тема 10. Валютний ринок і механізм його функціонування

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Природа валютного ринку. Валютні курси. Поняття валюти. Чинники, що впливають на валютні курси в довгостроковому і короткостроковому періоді. Поняття конвертованості валюти. Вільні, контрольовані, фіксовані валютні курси. Паритет купівельної спроможності.

Види котирування. Визначення крос-курсу. Арбітражні угоди на валютному ринку та хеджування ризиків. Валютні операції центральних банків.

Види угод на валютному ринку. Валютний дилінг.

Валютний ринок в Україні. Українська міжбанківська валютна біржа.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної, інформаційно-довідкової літератури та статистичних джерел з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань щодо функціонування валютного ринку на фінансовому ринку України та дослідження динаміки його розвитку.

Самостійна робота: підготувати звіт (15–20 с.) на основі опрацьованих матеріалів періодичних видань, довідково-інформаційних систем та власних емпіричних досліджень за одним із зазначених напрямів:

1. Ринок FOREX: функціонування в Україні, динаміка розвитку і ризику.
2. Діяльність і проблеми розвитку УМВБ.
3. Взаємозв'язок між валютним курсом та рівнем інфляції у країні.
4. Невідповідність купівельної спроможності та обмінного курсу валют: причини і наслідки.
5. Фундаментальні визначники курсу валюти.

Ключові терміни: *валюта, валютний курс, конвертованість, пряме котирування, непряме котирування, валютний ринок, угоди спот, угоди том, угоди тод, валютний арбітраж, форвардні угоди, форвардний курс, аутрайт, своп, валютний дилінг.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Призначення та функції валютного ринку.
2. Поняття котирування валют, їх види.
3. Види конвертованості валюти.
4. Поняття паритету купівельної спроможності.
5. Учасники валютного ринку.
6. Поняття арбітражних валютних угод.
7. Відмінність між обмінним курсом і купівельною спроможністю гривні.
8. Функціонування УМВБ.
9. Способи хеджування валютних ризиків.
10. Валютні інтервенції центральних банків.

Література [14; 17; 18; 22–25; 27; 29; 35–37; 40; 41]

Тема 11. Світові фінансові ринки

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Міжнародні фінансові центри. Європейський фінансовий ринок. Фінансовий ринок Південно-Східної Азії. Північноамериканський фінансовий ринок. Світовий ринок банківських металів. Світовий валютний ринок. Найбільші банки, страхові компанії, пенсійні фонди світу, їх діяльність в Україні. Поняття і формування ставки LIBOR. Процедура IPO та вихід українських корпорацій на світові фінансові ринки.

Ключові терміни: міжнародний фінансовий центр, глобальний фінансовий ринок, NYSE, IPO, AIM, NASDAQ, LIBOR.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Розміщення міжнародних фінансових центрів.
2. Поняття ринку IPO.
3. Необхідність і функції світового валютного ринку.
4. Функції альтернативних торговельних майданчиків.
5. Діяльність світових фінансових посередників в Україні.

Література [15; 17–19; 22–24; 27; 28; 35–41]

Тема 12. Ризики операцій на фінансових ринках і методи їх хеджування. Ринки похідних інструментів (деривативів)

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття ризику та його види. Методи і критерії вимірювання фінансового ризику. Способи зниження міри фінансового ризику. Поняття страхування та хеджування.

Ф'ючерсні контракти та їх види. Поняття розрахункової (клірингової) палати. Поняття початкової маржі, клірингу, підтримуюча маржа. Поняття форвардних контрактів. Поняття опціонів та опціонних стратегій.

Історія виникнення ринку деривативів. Похідні фінансові інструменти в Україні.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: вирішення практичних завдань відповідно до теми.

Мета завдання: набуття студентами практичних навичок щодо оцінки ризику та прийняття адекватних фінансових рішень.

Самостійна робота:

Задача 1

Знайти співвідношення, за яким слід сформувати портфель інвестицій з двох видів цінних паперів A та B , за якого ризик портфеля інвестицій дорівнюватиме нулю. Коефіцієнт кореляції між їх рентабельністю дорівнює -1 . Квадратичне відхилення за вказаними інвестиціями дорівнює відповідно: $s_A = (N)$; $s_B = (N-3)$.

Знайти очікувану рентабельність такого інвестиційного портфеля.
(N – порядковий номер студента за списком у журналі.)

Задача 2

Оцініть доцільність вкладення коштів в окремі акції, згідно із правилом прийняття інвестиційних рішень за *SAPM*, за наступними даними.

Показник	Акції А	Акції В	Акції С
1. Очікувана рентабельність інвестицій, %	N	1,5N	N+3
2. Середнє квадратичне відхилення (s_A) рентабельності інвестицій, %	8	14	17
3. Коефіцієнт кореляції $K(R_A; R_M)$ між нормою дохідності планових інвестицій та середньою нормою дохідності по ринку загалом	0,5	0,7	-1
4. Середнє квадратичне відхилення (s_M) рентабельності інвестицій по ринку загалом, %	5	5	5
5. Бета-коефіцієнт	3,2	2,1	1,9
6. Середня дохідність диверсифікованого портфеля інвестицій (R_M), %	7	7	7
7. Безризикова процентна ставка на ринку капіталів (i), %	4	4	4

(N – порядковий номер студента за списком у журналі.)

Задача 3

β -коефіцієнт компанії становить 1,5. Дохідність ринкового портфеля акцій за ПФТС – $12 + N\%$, державні облігації дають 9% , щорічний приріст дивідендів компанії становить $6 + N\%$ і в наступному році інвестори сподіваються, що дивіденди становитимуть 3 грн на акцію. Визначити за цими акціями поточну ціну акції (метод *МОКА*).

Ключові терміни: фінансовий ризик, кредитний ризик, процентний ризик, валютний ризик, економічний ризик, операційний ризик, бухгалтерський ризик, ризик країни, ризик ліквідності, теорія портфеля Марковіца, несистематичний ризик, системний ризик, диверсифікація, кліринг, маржа, хеджування, дериватив, опціон, ф'ючерс, форвард, своп.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Поняття ризику.
2. Фінансовий ризик та його види.
3. Критерії визначення фінансового ризику.
4. Поняття хеджування на фінансовому ринку.

5. Система захисту від потенційних втрат при здійсненні ф'ючерських угод.
6. Поняття деривативу.
7. Поняття ф'ючерсного контракту.
8. Поняття та види опціонів.
9. Поняття форвардного контракту.
10. Розвиток ринку деривативів в Україні.

Література [15; 16; 19; 22; 27; 30; 39–41; 43; 45; 49; 50]

Тема 13. Аналіз фінансових ринків: фундаментальний і технічний аналіз

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Поняття фундаментального аналізу фінансового ринку. Першочергові завдання фундаментального аналізу. Джерела інформації для проведення фундаментального аналізу фінансового ринку. Показники та фактори, що необхідно враховувати при фундаментальному аналізі. Показники при проведенні фундаментального аналізу акцій. Динамічні та статичні показники. Сутність технічного аналізу фінансових ринків. Сутність та призначення індексів ділової активності. Загальні засади “закону хвиль” Ральфа Н. Елліотта.

Індивідуальне завдання

Тип завдання: опрацювання навчально-методичної, монографічної, періодичної, інформаційно-довідкової літератури та статистичних джерел з проблем теми.

Мета завдання: набуття студентами теоретичних знань щодо методів аналізу фінансового ринку та дослідження динаміки його розвитку.

Самостійна робота: підготувати звіт (15–20 с.) на основі опрацьованих матеріалів періодичних видань, довідково-інформаційних систем та власних емпіричних досліджень за одним із зазначених напрямів.

1. Тісний зв'язок між фундаментальними показниками та курсами акцій українських емітентів на внутрішньому фінансовому ринку.
2. Фундаментальні фактори, що найбільше впливають на курси акцій українських емітентів.

3. Фундаментальні показники, що впливають на курс і дохідність державних цінних паперів.
4. Фундаментальні показники, що впливають на курс і стійкість національної валюти.
5. Індeksi фондового ринку України: аналіз та висновки.

Ключові терміни: *фундаментальний аналіз, технічний аналіз, індекс ділової активності, динамічний показник, статичний показник, CAPM, показники: EBITDA, PER, KCF, P/S, P/E, EV/S.*

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Сутність фундаментального аналізу фінансових ринків.
2. Особливості показників, що враховуються при фундаментальному аналізі.
3. Статичні та динамічні показники при проведенні фундаментального аналізу.
4. Сутність технічного аналізу фінансових ринків.
5. Сутність індєксів ділової активності.

Література [19; 22; 27; 30; 38–40; 47; 48; 51]

Тема 14. Фінансовий ринок України: основні сегменти, характеристики, ефективність, проблеми, перспективи

Зміст матеріалу для самостійного опрацювання

Ринок цінних паперів України. Основні учасники ринку цінних паперів. Біржові та позабіржові ринки. Механізм регулювання фондового ринку України. Показники розвитку ринку цінних паперів в Україні.

Валютний ринок України. Організація валютного ринку України. Регулювання валютного ринку України. Динаміка розвитку валютного ринку України.

Кредитний ринок України. Кредитна система України. Регулювання банківської системи України. Розвиток фінансового посередництва на фінансовому ринку України. Небанківські кредитні установи. Показники розвитку кредитного ринку України.

Розвиток страхового ринку, ринку недержавного пенсійного страхування та інститутів спільного інвестування. Основи функціонування ринку нерухомості та банківських металів.

Ключові терміни: ринок цінних паперів, фондовий ринок, валютний ринок, кредитний ринок, ринок страхових послуг, ринок недержавного пенсійного страхування, інститути спільного інвестування, небанківські кредитні установи, ринок нерухомості, ринок банківських металів, біржові та позабіржові ринки.

Питання для самоконтролю і самоперевірки знань та співбесіди

1. Поняття фондового ринку і ринку цінних паперів, відмінність між ними.
2. Державне регулювання фондового ринку України.
3. Розвиток валютного ринку України.
4. Валютне регулювання в Україні.
5. Визначення кредитного ринку України.
6. Роль банківських і небанківських кредитних установ на кредитному ринку України.
7. Регулювання банківської системи в Україні.
8. Визначення страхового ринку України.
9. Сутність інвестиційного фонду та інвестиційної компанії, відмінність між ними.
10. Розвиток ринку недержавного пенсійного страхування в Україні.

Література [1–14; 18; 20; 21; 26; 33; 34; 36; 37; 39–41]

ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема 2. Фінансова система країни, її основні функції, складові елементи, механізм регулювання

1. Поняття “фінансова система”.
2. Функції фінансової системи.
3. Сфери фінансової системи, що складають її основу.
4. Фінансові інститути, що відносяться до фінансових посередників.
5. Типи (моделі) фінансової системи країни.
6. Функції фінансової системи країни.
7. Роль і місце фінансового ринку в фінансовій системі країни.

Література: [2–4; 6; 14; 18; 20; 23; 39]

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема 4. Фінансові посередники та їх функції на фінансових ринках

1. Об'єктивні передумови виникнення фінансового посередництва.
2. Сучасні тенденції розвитку банківської справи.
3. Специфіка, напрями та проблеми розвитку ринку страхових послуг.
4. Специфіка, напрями та проблеми розвитку ринку послуг недержавних пенсійних фондів.
5. Специфіка, напрями та проблеми розвитку інститутів спільного інвестування.
6. Специфіка, напрями та проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ.
7. Особливості діяльності ломбардів.
8. Інвестиційні компанії та інвестиційні фонди: особливості діяльності.
9. Універсальні та спеціалізовані банки.

Література [1–14; 19; 23; 25; 26; 28; 36–41]

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема 5. Фінансові інструменти: види, поняття, класифікація, застосування

1. Строковість фінансових інструментів: поняття, класифікація.
2. Класифікація фінансових інструментів залежно від ризику.
3. Сутність і види акцій як фінансового інструменту.
4. Сутність і види облігацій як фінансового інструменту.
5. Різниця між грошовим ринком і ринком капіталів.
6. Особливості державних облігацій як фінансового інструменту.
7. Поняття “дериватив”.
8. Відмінності між ф'ючерсами і форвардами.
9. Види і особливості опціонів.
10. Поняття ліквідності фінансового інструменту.

Література [1; 3; 5; 8; 9; 19; 21–23; 26; 27; 30; 36–41]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

Тема 6. Основи процентних ставок

Задача 1

Розрахувати номінальну річну відсоткову ставку по інвестиціях та відобразити її структуру, якщо відомо, що обсяг інвестицій дорівнює 1 млн грн, реальна дохідність має складати 10 % річних, інфляція на наступний рік прогнозується на рівні 12 %, очікуваний відсоток неповернення становить 5 %.

Задача 2

Підприємство має змогу взяти довгостроковий банківський кредит, якщо проста відсоткова ставка по ньому становитиме 15 % річних. У банківській установі запропонували кредит на 5 років під складні 11 %. Необхідно прийняти рішення про доцільність такого кредиту.

Задача 3

У 2008 році планується офіційний рівень інфляції 8 %. Розрахувати номінальну ставку відсотка, що має забезпечити реальну дохідність фінансового активу на рівні 20 %.

Теоретичні проблеми

1. Взаємозв'язок між ризиком та відсотковою ставкою.
2. Роль курсу державних цінних паперів у формуванні ринкових відсоткових ставок.
3. Вплив попиту і пропозиції на динаміку ринкових відсоткових ставок.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 4

Тема 7. Фінансові ринки й основні підходи до їх класифікації

1. Грошовий ринок.
2. Ринок капіталів.
3. Первинний і вторинний ринки.
4. Біржовий і позабіржовий ринки.
5. Світовий фінансовий ринок.

Література [1–15; 17–19; 21–28; 35–41]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

Тема 8. Кредитний ринок (ринок банківських кредитів)

Задача 1

Вексель подано в банк для обліку за 50 днів до строку його погашення, сума векселя становить 50 тис. грн. Визначити суму, сплачену пред'явнику векселя, та суму доходу банку, якщо для розрахунку суми обліку векселя буде використано просту ставку відсотка, що дорівнює 25 %, або облікову ставку, що дорівнює 18 %.

Задача 2

Депозитний сертифікат за номіналом 200 тис. грн, ціна якого визначається з використанням облікової ставки, було куплено за півроку до його погашення і продано через 3 місяці. Значення ринкових облікових ставок в момент купівлі та продажу становили відповідно 25 та 30 %. Визначити дохід від операції купівлі-продажу та її дохідність у вигляді ефективної ставки відсотка.

Теоретичні проблеми

1. Види та форми забезпечення кредитів.
2. Сутність облікової ставки центрального банку.
3. Функції та інструменти впливу на грошово-кредитний ринок Центрального банку країни.
4. Поняття колекторських послуг або колекторських відділів в банках.
5. Іпотечне кредитування в Україні.
6. Споживче кредитування в Україні.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 5

Тема 9. Фондовий ринок: ринки акцій, боргових зобов'язань (облігацій та інших довгострокових зобов'язань) з фіксованим доходом, інших фінансових інструментів і механізм їх функціонування

1. Поняття фондової біржі.
2. Класифікація акцій.
3. Особливості облігацій з нульовим купоном.

4. Привілейовані облігації та їх види.
5. Фактори, що впливають на курс цінних паперів.
6. Роль та призначення державних цінних паперів.
7. Переваги акціонерної форми господарювання.
8. Поняття дивідендної політики підприємства.
9. Види корпоративних облігацій.
10. Фінансові послуги на ринку цінних паперів.

Література [3–5; 8; 9; 19; 21; 22; 26; 36–41]

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ 6

Тема 10. Валютний ринок і механізм його функціонування

1. Призначення та функції валютного ринку.
2. Поняття котирування валют, їх види.
3. Види конвертованості валюти.
4. Поняття паритету купівельної спроможності.
5. Учасники валютного ринку.
6. Поняття арбітражних валютних угод.
7. Різниця між обмінним курсом і купівельною спроможністю гривні.
8. Функціонування УМВБ.
9. Способи хеджування валютних ризиків.
10. Валютні інтервенції центральних банків.

Література [14; 17; 18; 22–25; 27; 29; 35–37; 40; 41]

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

Тема 11. Ризики операцій на фінансових ринках і методи їх хеджування. Ринки похідних інструментів (деривативів)

Задача 1

Знайти співвідношення, за яким слід сформувати портфель інвестицій з двох видів цінних паперів A та B , за якого ризик портфеля інвестицій дорівнюватиме нулю. Коефіцієнт кореляції між їх рентабельністю дорівнює -1 . Квадратичне відхилення за вказаними інвестиціями дорівнює відповідно: $s_A = (N)$; $s_B = (N-3)$.

Знайти очікувану рентабельність такого інвестиційного портфеля. (N – порядковий номер студента за списком у журналі.)

Задача 2

Оцініть доцільність вкладення коштів в окремі акції, згідно із правилом прийняття інвестиційних рішень за *SAPM*, за наступними даними.

Показник	Акції А	Акції В	Акції С
1. Очікувана рентабельність інвестицій, %	N	1,5N	N+3
2. Середнє квадратичне відхилення (s_A) рентабельності інвестицій, %	8	14	17
3. Коефіцієнт кореляції $K(R_A; R_M)$ між нормою дохідності планових інвестицій та середньою нормою дохідності на ринку загалом	0,5	0,7	-1
4. Середнє квадратичне відхилення (s_M) рентабельності інвестицій на ринку загалом, %	5	5	5
5. Бета-коефіцієнт	3,2	2,1	1,9
6. Середня дохідність диверсифікованого портфеля інвестицій (R_M), %	7	7	7
7. Безризикова процентна ставка на ринку капіталів (i), %	4	4	4

(N – порядковий номер студента за списком у журналі.)

Задача 3

β -коефіцієнт компанії становить 1,5. Дохідність ринкового портфеля акцій за ПФТС – $12 + N$ %, державні облігації дають 9 %, щорічний приріст дивідендів компанії становить $6 + N$ % і в наступному році інвестори сподіваються, що дивіденди становитимуть 3 грн на акцію. Визначити за цими акціями поточну ціну акції (метод *МОКА*).

Теоретичні проблеми

1. Критерії визначення фінансового ризику.
2. Система захисту від потенційних втрат при здійсненні ф'ючерсних угод.
3. Розвиток ринку деривативів в Україні.

Література [15; 16; 19; 22; 27; 30; 39–43; 45; 49; 50]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Світове і внутрішнє фінансове середовище. Розвиток світової економіки і потоки капіталу. Основні тенденції.
2. Фінансові ринки: поняття, класифікація, функції і структура.

3. Грошовий ринок: поняття, основні складові й інструменти, їх характеристики, механізм функціонування.
4. Ринок капіталів: поняття, основні складові й інструменти, їх характеристики, механізм функціонування.
5. Внутрішній і зовнішній фінансові ринки.
6. Ринок опціонів і ф'ючерсів.
7. Ринок дорогоцінних металів.
8. Фінансові посередники та їх функції.
9. Національні фінанси України і внутрішнє економічне середовище. Потоки капіталів в Україні. Основні фінансові інститути України.
10. Фінансові активи: поняття, види, застосування.
11. Фінансові інструменти: поняття, види. Класифікація фінансових інструментів, їх відмінність.
12. Фінансові інструменти ринку капіталів.
13. Фінансові інструменти грошового ринку.
14. Фінансові інститути: поняття, функції, їх роль у розвитку фінансового ринку.
15. Процентні ставки: поняття, вимірювання, поведінка процентних ставок.
16. Валютний ринок: механізм функціонування, інструменти.
17. Операції на валютному ринку.
18. Паритетні взаємовідношення і ринок угод "спот".
19. Валютний ринок України.
20. Валютні ризики і методи їх хеджування.
21. Валютні опціони.
22. Валютні ф'ючерси.
23. Кредитний ринок.
24. Фінансові посередники на кредитному ринку.
25. Кредитування підприємницьких структур.
26. Проектне кредитування.
27. Іпотечне кредитування.
28. Споживче кредитування.
29. Кредитна система України: складові, механізм функціонування, регулювання.
30. Світова комерційна банківська справа.
31. Ринок акцій.
32. Ринок облігацій.
33. Вексельний ринок.

34. Ринок похідних інструментів.
35. Фінансові послуги і фінансове посередництво.
36. Лізинг як механізм фінансування інвестицій.
37. Факторинг як механізм підвищення зовнішньоекономічних угод.
38. Фінансовий ринок України.
39. Валютний ринок України.
40. Кредитний ринок України.
41. Фондовий ринок України.
42. Інвестиційні посередники.
43. Валютний дилінг.
44. Технічний аналіз фінансових ринків.
45. Фундаментальний (фінансовий) аналіз фінансових ринків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Закон* України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III, із змін. і допов.
2. *Закон* України “Про Національний банк України” від 20 травня 1999 р., із змін. і допов.
3. *Закон* України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.91 № 1201/ВР, із змін. і допов.
4. *Закон* України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.96 № 448/96-ВР.
5. *Закон* України “Про Національну депозитарну систему і властивості електронного обороту цінних паперів в Україні” від 10.12.97 № 71097-ВВ.
6. *Закон* України “Про державне регулювання ринку фінансових послуг” від 2001 р.
7. *Закон* України “Про інститути спільного інвестування” від 2001 р.
8. *Закон* України “Про іпотеку” від 5 червня 2003 р. № 898-IV.
9. *Закон* України “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати”.
10. *Закон* України “Про фінансово-кредитну діяльність і управління майном при будівництві нерухомості і операціях з нерухомістю” (2003 р.)
11. *Закон* України “Про страхування” від 7 березня 1996 р., із змін. і допов. (у ред. 2004 р.).
12. *Закон* України “Про лізинг” від 1998 р.

13. Закон України “Про господарські товариства” від 19 вересня 1991 р., із змін. і допов.
14. Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 № 15-93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”.
15. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов: Пер. с англ. — М.: Олимп-бизнес, 1997. — 1087 с.
16. Брігхем Е. Ф. Основи фінансового менеджменту / Пер. з англ.; За наук. ред. О. Д. Василик, О. Д. Заруби. — К.: Молодь, 1997. — 998 с.
17. Валютный рынок и валютное регулирование — М.: БЕК, 1996.
18. Гальчинський А. С. Сучасна валютна система — К.: LIBRA, 1993. — 96 с.
19. Гитман Лоренс Дж., Джонк Майкл Д. Основы инвестирования: Пер. с англ. — М.: Дело, 1997.
20. Гроші та кредит / За ред. Савлука. — К.: Либідь, 2001. — 662 с.
21. Калина А. В. и др. Рынок ценных бумаг: Учеб. пособие. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: МАУП, 1999.
22. Ли Ченг Ф., Финнерти Дж. И. Финансы корпораций: теория, методы и практика: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 2000.
23. Максимо В. Энг и др. Мировые финансы: Пер. с англ. — М.: ДеКа, 1998. — 734 с.
24. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. — М.: Финансы и статистика, 1994. — 592 с.
25. Мишкін Фредерик С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків /Пер. з англ.; За наук. ред. перекладу Степана Панчишина. — К.: Основи, 1998.
26. Мозговий О. М. Фондовый рынок: Навч. посіб. — К.: Київ. Нац. економ. ун-т, 1999.
27. Пискулов Д. Ю. Теория и практика валютного дилинга. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 224 с.
28. Роуз Питер С. Банковский менеджмент. — М.: Дело Лтд, 1995. — 768 с.
29. Рут Френклін Р., Філіпенко А. Міжнародна торгівля та інвестиції: Пер. з англ. — К.: Основи, 1998.
30. Редхем К., Хьюс С. Управление финансовыми рисками. — М.: ИНФРА-М, 1996.
31. Синки Дж.-мл. Управление финансами в коммерческих банках. — М.: Cat., 1994. — 820 с.

32. *Система* іпотечного кредитування в Німеччині: Пер. з нім. — Дармштадт: Союз німецьких іпотечних банків, г. Бонн, ФРН; Інститут жилища і оточуючої середовища г. Дармштадта і Землі Гессен, ФРН, 1997.
  33. *Серія*. Економіка країн світу: Дослідження Світового банку. Україна. Відновлення зростання на засадах справедливості. Меморандум про економічний розвиток України. Washington. U. S. A. Світовий банк, 1999. — 20 с.
  34. *Смолянська О. Ю.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: Центр навч. л-ри, 2005. — 384 с.
  35. *Стратегія* допомоги Україні. Меморандум Президента Міжнародного Банку реконструкції та розвитку та Міжнародної фінансової корпорації Раді виконавчих директорів про стратегію допомоги Україні на 2004–2007 роки. — К.: Світовий банк, 2003. — 96 с.
  36. *Финансовые* инвестиции и риск. — К.: Торгово-издательское бюро ВНУ, 1995.
  37. *Шелудько В. М.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: Знання прес, 2002. — 535 с.
  38. *Шарп Уильям Ф. и др.* Инвестиции: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1997.
  39. *Шклярчук С. Г.* Портфельное инвестирование: Теория и практика: Учеб. пособие. — К.: МСУ; Нора-друк, 2000.
  40. *Шклярчук С. Г.* Финансовая система. Структура. Механизм функционирования. Оптимизация: Монография. — К.: Нора-Принт. 568 с.
  41. *Ющенко В. А., Міщенко В. І.* Валютне регулювання: Навч. посіб. — К.: Знання, 1999. — 360.
- Додаткова*
42. *Колісний М. К. та ін.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. — Львів: Львів. політехніка, 2004. — 192 с.
  43. *Де Ковни Ш., Такки К.* Стратегии хеджирования: Пер с англ. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 208 с.
  44. *Мандрул О. Г., Павленко І. А.* Фондовый рынок: операції з цінними паперами: Навч. посіб. — 2-ге вид., допов. та переробл. — К.: КНЕУ, 2000. — 156 с.
  45. *Найман Э.* Малая энциклопедия трейдера. — К.: Альфа Капитал; Логос, 1997. — 236 с.

46. *Найман С. Л.* Трейдер-інвестор. — К.: ВИРА-Р, 2000. — 640 с.
47. *Перар Ж.* Управление международными денежными потоками. — М.: Финансы и статистика, 1998. — 208 с.
48. *Примостка Л. О.* Банківський менеджмент. Хеджування фінансових ризиків: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 1998. — 108 с.
49. *Солодкий М. О.* Біржовий ринок. — К., 2001. — 336 с.
50. *Хохлов Н. В.* Управление риском: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 239 с.
51. *Чернова Г. В.* Практика управления рисками на уровне предприятия. — СПб.: Питер, 2000. — 176 с.
52. *Эрлих А. А.* Технический анализ товарных и финансовых рынков. Прикладное пособие. — М.: ИНФРА-М, 1996.

Періодичні видання

53. *Вісник* Національного банку України.
54. *Фінанси* України.
55. *Експерт*.

Довідково-інформаційні системи

56. [www/bank.gov.ua](http://www.bank.gov.ua) — Національний банк України: Банківська система. Статистика. Довідник банків України.
57. www.bank.ukrbiz.net — Фінансовий і банківський ГІД; Банки в Internet www.moneypage.com/emoney — Банки в Internet.

Адреси окремих банків

www.procreditbank.com.ua — Pro Kredit Bank (Україна).
www.worldbank.org — Всесвітній банк.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Фінансовий ринок”	4
Зміст матеріалу для самостійного вивчення дисципліни “Фінансовий ринок”	5
Зміст семінарських і практичних занять	23
Теми контрольних робіт.....	28
Список літератури	30

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *С. Г. Рогузько*
Комп'ютерне верстання *О. М. Каденко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3350

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП